בגון שדרה וגולגולת. משמע דוכן לטרפה אתרוייהו קאי ואם תאמר

בשיעורא דידהו ועוד מאי קמ"ל רב יהודה דאמר וכן לטרפה לענין

מאי קאמרי ב"ה כדי שינטל מן החי וימות לב"ש נמי מיית

יבמות יד. ב"מ נט: חולין מד.], ב) נ"א דאמר איו חין בבת, ג) חולין מב: אהלות פ"ב מ"ג בכורות לו:, ד) ר"ה יד. יבמות טו. [מוספתא שביעית סוף פ״ד], ה) [ר״ה יד:], ו) [דף לו:ו. ו) וכ״ה ב.ו. ה) ושסו. ט) [פסחים עד:], י) ת״י כ״י, ל) [ועי׳ תוס׳ גיטין נו: ד"ה וניקר ותוס׳ חולין מב: ד"ה ואמר ותוס' ב"ק נא. ד"ה נעביד ותוס' בכורות לז. ד"ה כדיו.

הגהות הב"ח

(h) רש"י ד"ה ומסיים וכו' הד"א עם ד"ה אין יכו האינו עם ליה מין לריך וכו': (ב) בא"ד כדאמרינן בפרק שני. נ"ב רים דף כה וע"ם בפרם"י דף כד ע"ב: (ג) תום' ד"ה אם היה וכו' בהג"ה שמא כל אחד יבנה בחלחו סתתו כל מתו יבבוז בתקו כדאמר בסמוך. נ"ב פירוש דקאמר ברחבה דיחיד זימנין דמימלך ובני לה בחי כו' כלומר דחיישי' דילמא אהדדי היינו דהאמר להמו ומאן דאסר זמנין דהוו בה דיורין ואתי לטלטולי:

גליון הש"ם

גם' אמר לי' אביי לר"י הא דר"י דשמואל היא. לקמן דף פה ע"א יכמות יח ע"א כתובו" דף יב :ש"צ

מוסף רש"י

והגולגולת ושדרה מטמאין באהל עלמות אין מטמאין ושמה ענמות מין מטממין באהל עד שיהא בהן רוב בנין או רוב מנין או רובע ואם מסרו שדרה מטמאין אין יגולגולת (:17 וכמה (בכורות חסרון בשדרה. שלא תטמא באהל אלא במגע יבמשא כדין עלם כשעורה, שלמה . שדרה יוולוולם שלחה ורוד חומנו ירוב בניינו תנן באהלות דמטמאיו (ກ້″ກ באהל ואע"פ שאין עליהן נשל (חולין מב:). וכן לענין טריפה. לנ"ש לא הויא טריפה בבניר משתי חוליות ולב"ה בחוליא אחת מיטרפא (שם). שליקט אתרוג. פירות אילו אתרוג ר״ה יד.). באחד בשבט. שניה הנכנסת לשלישית היתה ונהג בו שני יין. מעשר שני עישורין. מעשר שני כב"ה דאמרי ט"ו בשבט ר"ה לאילנות ואכתי שניה היא, ומעשר עני כב"ש דאמרי באחד בשבט ר"ה לאילנות, ושלישית היא שם). גמריה איסתפיק ליה. כנ"ה נעל למענד

רב ניסים גאון

ובגולגולת בית שמאי אומרים כמלא במשנה שנו באיזה מקדח

מאיר. וחכמים אומרים בגדול של לשכה. בפר׳ ב׳ דאהלות ובית הלל אומרים כדי שינטל מן החי וימות. תמצא פירוש שלו במסכת בכורות בפרק על אלו מומין שוחטין את הבכור, יתיב רב חסדא ומיבעיא ליה כדי שינטל מן החי כמה, אמר רב תחליפא בר אבדימי הכי אמר שמואל בסלע. מעשה בר׳ עקיבה שליקט אתרוג באחד בשבט ונהג בו ב' עישורין כר׳. ובגמ׳ דבני מערבא גרסי מה עשה קרא שם למעשר שני ופדאו ונתנו לעני, ועל זו הדרך ישיג בקשתו לרווחא דמילתא. שרצה לעשות לפנים משורת הדין כדי להנצל מן הספק ממה נפשך. לפי שקרא עליו שם מעשר שני. ואחר כך פדאו ונתנו לעניים. והניח הכסף שמור אצלו עד שיאכלנו בירושלם לפנים מן החומה. לפי מה שפרט בו הכתוב ונתת[ה] הכסף בכל אשר תאוה נפשך. שאם יהיו בית הלל הם שאמרו באחד בשבט ראש השנה לאילן, זה המעשר שהפריש מעשר עני הוא

ורבי יהושע. בפרק הזהב בבבא מליעא (ד׳ נע:): ואיבעים אימא. הרוצה לעשות דקתני לאו בית שמאי ובית הלל דווקא נקט דעל כרחיך כב״ה בעי למיעבד אלא אפלוגתא דשאר תנאי בעלמא קאי דפליגי בעלמא בשאר מילי כגון אלו מחלוקות דבית שמאי ובית הלל כלומר כי

היכי דפליגי בית שמאי ובית הלל

בדברי מחלוקתן: מכל מקום. ברייתא

(לא) מתרצה וקשיא לנהרדעי דעבוד

כתרי חומרי: הלכה. כתנא קמא:

ואין מורין כן. אלא כחנניה לבעי

דלתות: דסתרן אהדדי. תרי תנאי

דפליגי מר מחמיר ומר מיהל וטעמא

דחומריה דמר בהאי הוי קולא בדוכתא

אחריתי וטעמא דקוליה דמר בהאי

הוי חומרא בדוכתא אחריתי מאן

דעבד בהנך תרי דוכתי לחומרא מיקרי כסיל דהא חד טעמא הוא

דהכא הוי חומרא והכא הוי קולא ואי

ההוא נוטמא מבירא ליה ליטביד

כקוליה וכחומריה: כגון שדרה וגולגולם.

של מת דאיפליגו בה דלבית שמאי לא

הוי חסרון אלא בב׳ חוליות ואם חסרה

חוליא אחת עדיין מטמא באהל וגבי

טריפה נמי לא הוי חסרון וכשירה והוי

טעמא דבית שמאי חומרא לגבי מת

ולבית הלל דאמרי חסרון הוא הוי

חומרא לגבי טריפה ומאן דעביד

בטריפה כבית הלל וכבית שמחי במת

הוי כסיל דהא סתרן עובדי אהדדי

דהכא הוי חסרון והכא לא הוי

חסרון: השדרה והגולגולת. גבי

טומאת אהל במת תנן כמה חסרון

בשדרה ותלא מתורת שדרה ותידון

כשאר עלם כשעורה שאינו מטמא

באהל: כמלא מקדח וכדי שינטל מן

החי וימות מפרש להו בבכורות בפ^י

שלישיוי: אבל היכא דלא ספרן. חומרי

אהדדי כגון הכא דפליגי בתרי מילי

דתליין בתרי טעמי מר מחמיר בהא

עקום ומר מחמיר בהא מפולש ולא

סתרן חומרי אהדדי עבדינן: שליקט

אתרוג. כל האילן קרוי אתרוג: שני עישורין. שניה יולאה ושלישית נכנסת

הואי. שנה שניה לשמיטה מעשר ראשון

ושני והשלישית מעשר ראשון ומעשר

עני: אחד כדברי ביח שמאי. דאמריי

באחד בשבט ראש השנה לאילן וכבר

נכנסת שלישית: ואחד כדברי בית

הלל. דאמרים עד חמשה עשר בו לא

הוי ראש השנה ועדיין שניה היא:

גמריה איסתפיק ליה. וכוליה כב"ה

עבד: מחלוקת. דמבואות המפולשין

לת"ק וחנניה: סרטיא ופלטיא

שתיהן רה"ר כדאמרינן ביליאות השבת (שבת ד'ו.) איזהו רה"ר סרטיא

יורבי יהושע היא יי דלא משגח בבת קול 🗘 ואיבעית אימא הכי קאמר כל דמשכחת תרי תנאי ותרי אמוראי דפליגי אהדדי כעין מחלוקת ב"ש וב"ה לא ליעבד כי קוליה דמר וכי קוליה דמר ולא כחומריה דמר וכי חומריה דמר אלא או כי קוליה דמר וכחומריה עביד או כקוליה דמר וכחומריה עביד מ"מ קשיא אמר ר"ג בר יצחק כוליה כרב עבדוה דאמר רב הונא אמר רב הלכה ואין מורין כן ולרב אדא בר אהבה אמר רב דאמר הלכה ומורין כן מאי איכא למימר אמר רב שיזבי כי לא עבדינן כחומרי דבי תרי היכא דםתרי אהדדי כגון שדרה וגולגולת דתנן מ השדרה והגולגולת שחסרו וכמה חסרון בשדרה בש"א שתי חוליות וב"ה אומרים א חוליא אחת ובגולגולת בש"א כמלא מקדח וב"ה אומרים בכדי שינמל מן החי וימות ואמר רב יהודה אמר שמואל יוכן לענין מריפה אבל היכא דלא סתרי אהדדי עבדינן והיכא דסתרי אהדדי לא עבדינו מתיב רב משרשיא יי מעשה ברבי עקיבא שליקט אתרוג באחד בשבט ונהג בו ב' עישורין אחד כדברי ב"ש ואחד כדברי ב"ה יר' עקיבא גמריה איסתפיק ליה ולא ידע ס'ר אי בית הלל בחד בשבם אמור אי בחמיםר בשבם אמור ועבד הכא לחומרא והכא לחומרא: יתיב רב יוסף קמיה דרב הונא ויתיב וקאמר אמר רב יהודה אמר רב י מחלוקת בסרטיא מכאן וסרטיא מכאן ופלטיא מכאן ופלטיא מכאן אבל סרטיא מכאן ובקעה מכאן או בקעה מכאן ובקעה מכאן עושה צורת הפתח מכאן ולחי וקורה מכאן השתא סרטיא מכאן ובקעה מכאן עושה לו צורת הפתח מכאן ולחי וקורה מכאן בקעה מכאן ובקעה מכאן מיבעיא הכי קאמר ה סרטיא מכאן ובקעה מכאן נעשה כבקעה מכאן ובקעה מכאן ומסיים בה משמיה דרב יהודה אם היה מבוי כלה לרחבה א"צ כלום אמר ליה אביי לרב יוסף 9 הא דרב יהודה דשמואל היא

גולגולת כיון דמיית בה וי"ל דרגילות הוא למות על ידי נטילה בחסרון מועט מעל ידי רקיבה וחולי וא״ת ובאלו טרפות (חולין ד' מב:) דפריך והאיכא בסג"ר ושב שמעתתא והסמ"ך הוי חסרון בשדרה ואמאי לא פריך נמי מגולגולת וי"ל דחסרון גולגולת דטריפה היינו משום דסוף הקרום של מוח ליפסק והוי בכלל י"ח טריפות אבל שדרה לא הוי משום דסוף החוט ליפסק דאפילו למטה מפרשות דליכא טרפות בפסיקת החוט איירי: גולגלתם ולא ניקב הקרום וחיו ול"ל דחסרון

(ומיהו כמה בני אדם שניטל הרבה מעלם הגולגולת הוי עם קרום העליון ואע"ג דאיכא למ"ד דבבהמה בכה"ג בנקיבת קרום העליוו טריפה היינו משום דסוף התחתוו ליפסק אבל באדם אין סופו ליפסק לפי שהוא קשה וחזק באדם יותר מבהמה ולכך לריך חסרון העלם אבל למ"ד עד דאינקיב תתאה אדם ובהמה שוים דבין באדם בין בבהמה כי נפסק העלם עם הקרום סוף

התחתון ליפסק) לי: ונהג בו ב' עישורים. מפרש בירושלמי שעישר על תנאי וחללו ונחנו לעניים: בקנה מבאן ובקעה מבאן מיבעיא. ולא משמע ליה דאתא לאשמועינן דאפ״ה בעי לורת הפתח אלא אתי לאשמועינו דסגי בצורת הפתח: אם היה מבוי כלה לרחבה אינו צריך כו'. פירש רש"י דנפרלה רחבה כנגדו איירי דאל"כ מאי אשמועינן דלאשמועינן דאין רחבה אוסרת על המבוי לא אינטריך דרחבה לית בה דיורין כדאמרינן בפ׳ ב' (ד' כד:) גבי רחבה דהוה בפום נהרא מאן דשרי משום דלית בה דיורין והלכתא כרבינה לקולה ועוד דאין לריך כלום משמע דקאי הנה"ה אפילו מאן דאסר איכא למימר דאיירי פילוש אאיסור דאיירי ביה לכך ברחבה שכל חחד היה חלקו מבורר בה נראה דבנפרנה ברחבה ואיכא למיחש כנגדו איירי והא שמא כל אחד יכנס דנקט רחבה ולא כדאמר בחלמו בסמוך (ג). ע"כ: נקט חלר משום דבעי למימר אין לריך כלום אפילו לא עירבו אבל חלר דאית ביה דיורין

אסור עד שיערבו דסבר נראה מבחוץ

ושוה מבפנים אינו נידון משום לחי

למצה

בית

ופתח ובכלה לאמצע רחבה איירי ולא חשיב ליה כמפולש משום דביליאתו מן המבוי יש מקום לנטות לכאן ולכאן ולא אתי למישרי מפולש:

ופלטיא סרטיא דרך הילוך בני אדם פלטיא רחוב לשווקים והיכא דשני ראשין מפולשין ברשות הרבים הוא דפליג חנניה ואמר בעי דלת:

בקעה. כרמלית היא ואיסורא דרבנן הוא: (4) ומסיים בה. רב יוסף משמיה דרב יהודה סתמא ולא פירש לו רב יהודה לרב יוסף ממי קבל האי סיום דאם היה סוף המבוי הזה המפולש לרה״ר כלה לרחבה ודרך הרחבה היה המבוי מפולש שנפרץ כותל הרחבה שכנגדו לרה״ר. רחבה היקף

חצר שאחורי בתים קרי רחבה מוקפת ארבע מחיצות: אין צריך כנום. לתקן אותה פתיחה של צד הרחבה אלא ראש המפולש לרה״ר לכיך לחי או קורה כחורת מבוי סמום. ועל כרחיך בדנפרלה נמי רחבה כנגד פראת המבוי בכוחל שכנגדו לרה״ר אתא לאשמועינן ואמפולשין דלעיל קאי דאי ברחבה סחומה לגמרי פשיטא דהא סתימה מעלייתא היא והא ליכא למימר דמשום בני רחבה איצטריך לאשמועינן דלא אסרי אבני מבוי ואפילו לא עירבו עמהן דהא נמי פשיטא דרחבה לא בעיא לערובי דסתם רחבה אין בה דיורין לנאת ולבא ואין תשמישה חדיר (0) כדאמרינן בפרק שני (ד כה.) מאן דשרי לטלטולי מן המבוי לחוכה משום דלית בה דיורין והלכתא כוותיה דקיימא לש" בכל החורה רב אחא לחומרא ורבינא לקולא

והלכמא כרבינא לקולא בר מאומצא ביעי ומזריקי. ורחבה לאו דוקא נקט והוא הדין לחלר שיש בה דיורין וערבו אלא עובדא ברחבה הימה כדאמרינן לקמן [ע"ב] עובדא הוה בדורא דרעומא כו'. כל כניסה ויליאה דבתים שבהש"ס דרך החלר הוא וחלר לפני הבמים: הא דר"י. הא דסיימת משמיה דרב יהודה ולא פירש לך ממאן גמרה כדמפרש ברישא דמילתיה משמיה דרב האי סיומא ע"כ משמואל רביה גמרה:

בתכוקו את הידה כידור בידור כידור בידור כידור בידור כידור בידור כידור כידור כידור כידור כידור מוכן האוקימנא במבואות המפולשות לרה״ר, מחלוקת תנא קמא וחנניה בסרטיא או פלטיא מיכן. אבל סרטיא מיכן ובאעה מיכז עושה צורת הפתח מיכז ולחי או קורה מיכז. ומסיים בה משמיה דרב יהוד׳ אם היה מבוי (כוליה) וכלה] לרחבה צריך כלום, פי׳ רחבה זו יש בה בתים ודיורין והיא מפולשת לרה״ר. אמר ליה אביי לרב יוסף הא דרב יהוד׳

א) דברי רבינו כמסורסין ונראה דל"ל כגון שדרה שניטל ממנה חוליא בלא ללע או שנעקר ללע ממנה וחלי חוליא בהדה טרפה (ע" חולין ב) נראה דל"ל ואי אפשר כלל לומר בשעה אחת הוא כחי כב"ש וגם הוא כמת כב" אבל תרי חומרי

בו א ב מיי' פ"ד מהלי טומאת מת הלכה ח סמג עשין רלא:

עין משפם

גר מצוה

בא ב חיני חייו חהלכות שחיטה הלכה ב ה סמג עשיו סג טוש"ע יו"ד ל סעיף ב וסי׳ נד :קעיף ק מב דה מיי פי״ן מהלי שבת הלכה ג י [ע"ש בכ"מ ובמ"מ] סמג עשין . דרבנן א טוש"ע א"ח סי מסד סעיף א:

רבינו חננאל ופרקינן הא דעבוד דלת בהאי מבוי עקום כרב עבוד. דאע"ג דאמר רב הלכה כתנא קמא והאז דאמר עושה דלת. ולרב אדא בר אהבה דאמר הלכה ומורין כן, פריק רב שיזבי. כי לא עבדינז כתרי חומרי כגון שדרה ונעקרה צלע מעיקרא טריפה, דסתרי אהדדי. דחיסרוז בשדרה ל) חוליא וצלע בהדה ונעקרה צלע כלא חוליא. אבל תרי חומרי וכבר פירשנו שמועה זו בפרק אילו טריפות בהאי כדי שינטל מן החי וימות. ולעיניין טריפה תנן זה הכלל כל שאין כמוה חיה וכיון שאתה טריפה, עושה חוליא אחת טריפה. י ולעיניין טומאה (אם חסר) חוליא אחת [אתה] מטמא באהל דהן סותרין זה את זה. פי׳ [אחר] תרי חומרי דסתרי אהדדי, כגון שדרה וגולגולת דתנן . בתרוייהו כדי שינטל מן החי וימות. גבי טומאה תנז כמה חסרוז בשדרה וגן כמה חסרון בשרדה ולא יהיה מטמא באהל בית שמאי אומרים שתי חוליות ובית הילל אומרים וחלוקתם דבית שמאי סברי לא מיית עד (דמשתלמו) [דאשתלפי] מיניה תרי חוליות. ובית הילל סברי כשתנטל חוליא אחת מיית וכאלו הותזה ראשו. ואם נחמיר כבית הילל לחשבו מת במגע ולטמא ולכשימות לגמרי [אינו] מטמא באהל שכבר חסר כדי שינטל מז החי וימות. ואת כשוטלה ממוו חוליא אחת אינו מת אלא חי הוא [כב"ש] אינו מטמא במגע. אבל לטמויי במגע כבית הילל ובאהל כבית שמאי לא איפשר, דהא עליה כדי שינטל מן החי וימות ואי איפשר (להילל) [לומר]³) בשעה אחת לבית שמאי חי לבית הלל מת. וכיון ששנינו בטרפה הכלל כל שאין במינו חיה טריפה, אמר שמואל וכן לטו ושנינו במשנתינו לטריפה. אינו מטמא עד שתצא נפשו אפי' גוסס וכו', שמפרכסין טמאין כזנב הלטאה שמפרכסת. ומי שניטלה ממנו חוליא אחת לבית הילל כאילו הותזו ראשיהן. יתיב רב יוסף